No. 881 Zaterdag 17 November 1900. 17de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 16 November.

Een onrechtvaardig beschuldigde.

De abbé Santol te Parijs, een man die te Cerbère, een zeer belangrijk kruispunt der spoorwegen in het net van de Zuiderlijn, ten bate van het aldaar wonende talrijk personeel van spoorwegbeambten, een kerk, scholen en een weeshuis heeft gesticht, om vervolgens te Parijs zijn zorgen te wijden aan de plaatsing van arme en verlaten kinderen der beide sexen in weeshuizen of boerenhuisgezinnen, was eenigen tijd geleden, door een der agenten der vrijmetselarij, „welbekend in de wereld der spoorwegbeambten”, naar de *Vérité* zegt, en door bladen als de *Petite République* en de *Lanterne* beschuldigd van ontvoering van minderjarigen en het plegen van onteerende misdrijven.

Lang echter vóór het gerecht het „schuldig!” uitspreken kon, lang vóór een enkel bewijs geleverd was, dat de man, wiens leven slechts één doel kende: weldoen aan de verstootelingen onzer samenleving, ging in een bepaald gedeelte der fransche pers een wraakgeschrei tegen hem op, werd hij beschouwd als de gemeenste van het uitvaagsel, stond het boven allen twijfel dat hij een bederver was der jeugd.

Het loont wel de moeite nader kennis te maken met abbé Santol en uit zijn mond te vernemen hoe alles zich toegedragen heeft.

Het uiterlijk van den abbé Santol is dat van den gewonen franschen geestelijke. Bedeeld met een krachtig gestel, mag hij, naar deze kennismaking beoordeeld, zich ook verheugen in het bezit van een sterke ziel. Een man van de daad moet deze middelmatig groote, vierkant gebouwde man zijn. In zijn streven, jarenlang, bewees hij dit.

Drumont behandelt in een zijner geschriften de methode, welke zekere rechters, gesteund door eene dito dagbladpers, aanwenden om priesters en kloosterlingen zedelijk te vermoorden. Wie vroeger dergelijke geschiedenissen onder beneficie van inventaris aanvaardde, zou na een gesprek met abbé Santol vast gaan gelooven aan hetgeen de directeur der *Libre Parole* over dit kapittel medegedeelt.

Wat eene foltering heeft deze arme priester geleden! Gedurende zes maanden was hij in voorloopige hechtenis; gedurende zes maanden was hij veroordeeld om het gezelschap te deelen van boeven en moordenaars, de gesprekken aan te hooren, welke deze kinderen des bederfs onder elkaar voerden. Een geestelijke moge de ondervinding hebben van een geneesheer, verbonden aan een hospitaal voor ongeneeslijken, slachtoffers hunner verdorvenheid, een marteling blijft het voor hem, die eerlooze taal, die vloeken en godslasteren te moeten aanhooren.

De rechter van instructie, Malepeyre, waardig helper van Bulot, procureur der Republiek was beducht voor zelfmoord bij den beklaagde. Daarom mocht deze geen oogenblik uit het oog verloren en moest eene electrische booglamp hem bij nacht beschijnen. De abbé Santol, verklaagd van de laagste der gruweldaden, beschuldigd door een reeks van getuigen, wier verdorvenheid voor alles, letterlijk voor alles te vinden is, hadde zeker vertwijfeld, zoo hij niet de vrome man was, die hij zich immer betoonde. Het hoofd buigend onder den stroom van slijk, uitgestort over hem, bleef zijn moed ongebogen, vertrouwde hij op den Hemel, toen de menschen hem overlieten aan zijn rampzalig lot.

Hoe deze man tegen zijne rechters had kunnen uitvaren! Hij deed het niet! Alleen beklaagde hij de 3000 kinderen, zijne beschermelingen, welke allen een papier thuis kregen met vragen, de eene al schandelijker dan de andere. En tot kinderen van zeven jaar zelfs durft een fransche rechter woorden richten, welke eene deerne uit een parijsch café-concert tot blozen dwingen zouden! Dat vooral was de groote bekommernis van den priester-beschuldigde: het onderzoek mocht voor sommigen dier kleinen een leerschool der ondeugd wezen, de vragen van den rechter konden gewild of ongewild, eene prikkeling zijn tot de dierlijkste ondeugden.

„Gansch Frankrijk zullen we tegen u oproepen,” voegde de rechter Malepeyre abbé Santol toe. Wat bracht hij na zes maanden te voorschijn? Een aanklacht, zoo wrak staande, dat meester Henry Robert zijn talent niet in het veld behoefde te brengen, dat hij met de punt zijner bottine dit samenstel van logen en laster in elkander deed storten.

Negen van de duizenden kinderen, welke abbé Santol verzorgde, keerden zich tegen hun weldoener, lieten zich vinden, om een valsch getuigenis af te leggen. Neen, niet negen, want zes van hen trokken hunne verklaringen in of verwarden zich dermate in hun leugens, dat mr. Robert zich niet weerhouden kon uit te roepen: “Welke getuigen! Ze kunnen niet eens hunne leugens volhouden!” Van de drie, welke nog overbleven, is er een verdwenen, de beide anderen werden plichtig bevonden aan chantage.

Nemen we daarentegen de getuigen *à décharge*: De advocaat-generaal Liénard — il y a encore des juges...... à Paris — liet de beschuldiging varen, niet kunnende aannemen, dat een man met een smetteloos verleden als de abbé Santol tot dergelijke misdaad in staat zou zijn. Vertegenwoordigers van den hoogsten adel, priesters en leeken, eene protestantsche en eene israëlietische dame kwamen voor de rechters de deugden van den aangeklaagden geestelijke bepleiten.

Geen wonder, dat de jury nauwelijks drie minuten behoefde, om het “onschuldig!” uit te spreken. Roerend was het oogenblik, toen de beklaagde werd binnengeleid om die uitspraak te vernemen, en hij, aan het gezicht zijns verdedigers ziende hoedanig het gewezen vonnis was, in het openbaar op de knieën zonk en met tranen van dankbaarheid in de oogen biddend opzag naar het beeld des Gekruisten aan den wand.

En niet minder roerend is het den eerbiedwaardigen man te hooren verhalen van zijn H. Mis, op het feest van O. L. Vr. der Zeven Smarten, in de kerk der H. Clotildes opgedragen. “Op het oogenblik der H. Communie werd mij de aandoening te sterk,” zeide hij. „Ik vergat alles om mij heen, en ook de geloovigen, welke uit mijne hand de H. Teerspijze wilden ontvangen. Overvloedig stroomden de tranen over mijne wangen; ik schreide onophoudelijk, en hoe ik het Misoffer ten einde bracht, de Hemel weet het.”

De Franschen zouden geen Franschen zijn, d. i. lieden, welke binnen vijf minuten van het „Kruisigt hem!” een „Hosanna!” maken, zoo zij 't den vrijgesprokene aan huldebetuigingen lieten ontbreken. Honderden brieven en kaartjes waren ingekomen en bedekten de tafel in het armelijk vertrek van den abbé.

„Uwe zaak is zonder weerga. later zal ze ongeloofelijk klinken.”—Weet gij

Feuilleton.

Een Heldenpaar.

I.

Op zekeren dag leidde het toeval mij naar een klein plaatsje in de omstreken van Coulmiers, in het dorpje Bernières. Het was op Allerzielendag. Ik was verwonderd, vrouwen te zien, die eenvoudige kransen en bloempotten godvruchtig neerzetten, niet op het kerkhof, maar tegen den muur van den doodenakker. Zij legden dit alles neer als om een een graf, waarna zij voor den muur knielden en in stilte baden.

Daarna, op het oogenblik der processie, trad de stoet uit de kerk met het zilveren kruis voorop en gevolgd door den pastoor in wit gewaad; de processie begaf zich naar de plaats, waar die kransen en bloemen stonden. De pastoor, een goede, eerbiedwaardige grijsaard, zegende de kransen, de bloemen en de menigte en daarna vervolgde de stoet eerst zijn weg naar het kerkhof langs de talrijke graven.

Ik begreep niet, wat deze plechtigheid moest beteekenen en ondervroeg een ouden molenaar van die plaats, die mij het volgende vertelde:

Het was gedurende den oorlog van 1870. De duitsche legers verspreidden zich over het heele land, slechts nu en dan zwak tegengehouden door ongeoefende en inderhaast bijeenverzamelde troepen.

Het leger van de Loire, in enkele weken gelicht, was opgerukt om te trachten, al was het slechts voor eenige dagen of weken, dien vreeselijken stroom in zijn vaart tegen te houden. Slecht gekleed, den nacht in de open lucht op drassige gronden doorbrengend, trok het leger bij het koude November-weer den Duitschers te gemoet.

En toch behaalde dit havelooze leger, bijna van alles ontbloot, overwinning op overwinning. De Beieren waren verstrooid en het groote vijandelijke leger was achteruitgeweken. De weg naar Parijs kwam vrij door Etampes en Pithiviers. Een stoutmoedige beweging kon het nieuwe leger onder de muren der hoofdstad brengen, vóór het leger van prins Karel Frederik, dat beschikbaar kwam door de overgave van Metz, den Duitschers hulp kon verleenen.

Op zekeren avond, toen de wever Mathias te Bernières, die te gelijk klokkenluider der kerk was, voor zijn weefgetouw stond, werd er op de deur geklopt.

Zijn vrouw, Madeleine, die met het bereiden van het avondmaal bezig was, richtte zich van het haardvuur op en beiden keken elkaar ongerust aan: men had met de kolf van een geweer op de deur geslagen.

Hun ongerustheid was echter kort van duur; want een welbekende stem van buiten verdreef aanstonds al hun angst „Moeder, ik ben het!”

„Dat is Jean!” roepen beiden bijna te gelijk en schoven snel den grendel van de deur.

Het was inderdaad Jean Mathias. Sinds geruimen tijd had hij het ouderlijke huis verlaten om tegen den vijand op te trekken.

Ingedeeld bij het leger van generaal d'Aurelles, leidde het toeval der operaties hem naar zijn geboortedorp. Achter hem kwamen twee andere soldaten.

De jonge man vertelde zijn ouders, dat zij vooruit gezonden waren als verkenners. Daarginds, achter Bernières, lag een groote troep soldaten, die, dank zij hun vermoeienis, dien nacht gerust zouden kunnen gaan slapen. Zij hadden den heelen omtrek afgeloopen, maar geen Pruis was ergens gezien. En Jean kende goed de streek, waar hij vandaan was! Als kind had hij steeds door de bosschen en weilanden gedwaald; hij kende elken weg, elk voetpad.

„We hebben geen enkelen Duitscher ontdekt, en indien de vijand zich ergens in den omtrek ophield, zou men het wel te Bernières weten, niet waar, vader?”

Vader Mathias was ook van meening, dat er niets te vreezen was, dien nacht konden de vermoeide soldaten dus eens lekker slapen.

Moeder Madeleine haastte zich de tafel te denken. De soep wasemde in de borden en verspreidde een geur in het vertrek om een hongerigen dadelijk uit te noodigen te beginnen. Na het eten kregen de drie soldaten een flinken slok wijn, en moeder Madeleine stopte hun nog een snee brood en een stuk spek toe. Zij moesten weer snel vertrekken, daarginds wachtte men hen ongeduldig.

„Tot ziens,” zei Jean, en omhelsde den wever en zijn moeder. „We zullen elkaar spoedig weerzien......Over tien dagen zijn wij voor Parijs. We zullen de hoofdstad rondom van vijanden schoonvegen!......”

De twee andere soldaten waren reeds vertrokken, toen Jean, die nog even terugkeerde, om zijne goede moeder een laatste keer vaarwel te zeggen, tot vader Mathias zei: „In alle geval, vader, als er iets mocht gebeuren, als de Pruisen mochten komen, dan weet u het wel, hé? Een flinke slag met de klok! Bom bam......Men kan de klokken ver hooren en ik zal maken, dat mijn makkers weten, wat dat beduidt!”

wie den abbé deze woorden toevoegde, terwijl hij hem de hand drukte? Een commissaris van politie te Parijs.

„Deze uitspraak is ons bijzonder aangenaam,” zegt de *Figaro*, “wijl tal van fransche publicisten, die zich vermoedelijk tot de echo maakten van hun cliëntèle, tegen dezen ongelukkige een verbitterden strijd voerden, minder wegens de misdaden waaraan men hem schuldig veronderstelde, dan wel wijl hij een priestergewaad droeg.”

Vrijgesproken! ziedaar de eenige compensatie voor eene marteling van een half jaar.

Wij zouden onze lezers onderschatten, zoo wij veronderstelden, dat zij het groote geroep om “gerechtigheid! gerechtigheid!” van zekere lieden voor goede munt aannemen.

Walgingwekkend, afschuwlijk is het bedrijf van lieden, welke, veroverd door hun haat, tot zulke middelen hun toevlucht nemen. En wat te zeggen van penvoerders, wier hoogste zedenwet de grofste zedeloosheid is, welke met een farizeeschen grijns op het gelaat, in heftige bewoordingen uitvaren tegen „de verdorvenheid der priesters”, *la vermine*, alleen als een priester *beschuldigd* wordt van hetgeen zij-zelven misschien maar al te wel bij ondervinding kennen? Zulk geboefte, schande der Pers, is, gelukkig, weinig talrijk, maar ook enkele exemplaren zijn reeds te veel. Konden sommige lezers het riool kennen, door 'twelk zeker soort nieuws hen bereikt, voorgoed zouden hun de oogen opengaan, en schamen zouden zij zich, dat zij ooit de hand uitstrekten naar dergelijk vuilnis.

Nieuwsberichten.

CURACAO.

Officieele berichten.

Bij gouvernements-beschikking, dd. 12 November 1900, No. 718, is aan den Heer M. H. DAAL, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als 1e. Luitenant bij de d. d. Stedelijke Schutterij, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezen diensten.

* *
*

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 13 November 1900, No. 720, is de Heer Mr. J. B. GORSIRA, Lid van het Hof van Justitie alhier, aangewezen om den Procureur-Generaal bij dat Hof zoo noodig te vervangen.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Mr. Beaujon, Marino Chinca, M. E. Curiel, Ceferino Diaz y Espinosa, Juan B. Freile, Fedor Hoevers, Manuel Hernaiz, Charles Hueck, Adriano Modesto, Inocente de T. Pernia C., Isabel Resto.

Aangeteekende stukken: Angel J. C. Henriquez, Jose Maria Morén en een aang. rebut geadresseerd aan: Louis Pavillet, Paris.

Leger en Marine.

Woensdag 31 October heeft op het Fort Zeelandia te Paramaribo de plechtigheid plaats gehad van de overgave van het commando der troepen in Suriname door majoor WESTEROUEN VAN MEETEREN aan kapitein LODEWIJKS.

De majoor is 3 November vertrokken met de *Prins Frederik Hendrik* van den *K. W. I. M.*; en een opvolger heeft zich tot dusverre in Nederland niet bereid verklaard om naar Suriname te worden gedetacheerd,

Kapitein LODEWIJKS is de oudste in rang en is dus aangewezen voorloopig het commando waar te nemen.

Het commando over de compagnie van kapt. LODEWIJKS is overgenomen door luit. KERCKHOF.

* *
*

Volgens *Het Vaderland* is de proeftocht van Hr. Ms. *Zeeland* ter reede Tessel niet geslaagd en heeft daarbij de 2e machinist H. R. BERZA ernstige brandwonden bekomen door het springen van een der stoomkleppen, zoodat zijn opneming noodig was in het Marine-Hospitaal te Nieuwediep, waar hij aan de bekomen brandwonden is overleden.

Aardbeving.

Gisteren in den voormiddag, omstreeks half tien werden hier twee vrij hevige aardschokken, die snel elkander opvolgden, waargenomen. Zij veroorzaakten echter geen schade.

Een uitnoodiging.

Wij vestigen de aandacht onzer lezers op de beleefde uitnoodiging, welke de Heeren DE LANNOY & Co op het laatste blad van dit nummer tot hen allen richt.

Wij gelooven niet, dat het nog noodig is onze lezers aan te sporen om gevolg te geven aan die dringende invitatie; reeds lang is het van algemeene bekendheid, dat de Heeren DE LANNOY & Co den plicht van gastheer op innemende wijze vervullen en mocht het zijn, dat men al eens verzuimd heeft de *Botica Central* te bezoeken, ter wille van den persoon, tot wiens eer receptie wordt gegeven, zal men zeker deze gelegenheid met beide handen aangrijpen om dat verzuim te herstellen.

Suriname.

Uit Nw. Nickerie wordt aan de *Surinamer* van 28 October geschreven:

„Den 17den dezer is de Commissaris van Drimmelen alhier teruggekeerd, vergezeld van 3 leden der expeditie. Dr. v. Capelle en de heer Haenen bevinden zich nog op het tracé tusschen Fallawatra en de Coppename. De expeditie was van hier vertrokken den 3den en kwam 8 dagen later aan de monding van Fallawatra, vanwaar zij in 6 dagen den voet van den Blanche Marie-val bereikte. Dank aan een verleden jaar gekapt pad gelukte het, in 3 dagen 3 booten over den val te brengen. welke eene hoogte heeft van 29½ M.

Boven den val vond men al aanstonds wegens droogte slecht bevaarbaar water, zoodat men op een afstand van 1000 M. niets merkte dan steenen en rotsen en hier en daar een kleine geul.

Niet ver van daar had men een corjaal gevonden verleden jaar achtergelaten, deze stelde na een weinig reparatie, dr. v. Capelle in staat zich tusschen de steenen en rotsen heen te wringen en dien afstand af te leggen tot nader onderzoek, waardoor de reis een dag werd verlengd.

Tot nu toe werd geen goud gevonden, wel chiffre en diabarse (leigesteente) met veel kwarts, dus de formatie waarin bij andere rivieren dit alles beheerschend metaal gevonden wordt. Ook kan door Dr. v. Capelle op verschillende plaatsen in rolsteenen de aanwezigheid van koperkies worden geconstateerd.

De kaart der Nickerie-rivier is zooveel mogelijk verbeterd en uitgebreid terwijl door den heer Haenen lengte en breedte van monding der Fallawatra en van den Blanche Marie-val is bepaald.

Dr. Tulken heeft zich gedurende de reis vooral bezig gehouden met het verzamelen van in bloei staande planten. Het is ZEd gelukt er pl. m. 500 te verzamelen, welke na gedetermineerd te zijn, den grondslag kunnen vormen voor eene botanische verhandeling der Flora van Suriname. Het door Kappler elders geobserveerde werd ook hier aangetroffen: hoe verder men naar het Zuiden trekt, hoe meer verandering in de Flora. Ook zijn zeer vele photographieën genomen, welker reproductie zeker met verlangen wordt tegemoet gezien.

Door den lagen waterstand gedrongen, werd de terugreis aanvaard. Bij Fallawatra moest de expeditie met het oog op onkosten en transportmoeilijkheden zich splitsen. De twee bovengenoemde heeren worden tegen den 4den November alhier terug verwacht. Allen genieten eene goede gezondheid.

Plichtsbetrachting.

Bij den grooten brand in de dokken van Hoboken, waarvan *Munsey's Magazine* een uitgebreide beschrijving geeft, begaven Father BROSNAN en nog een ander katholieke priester zich met eigen levensgevaar naar de plaats des onheils, toen het vuur het hevigst woedde, om daar geestelijke hulp te verleenen. Een israëlietische dame maakte ter verheerlijking dier twee priester-helden een gedicht, dat zij in het protestantsche kerkblad, *The Independent*, deed plaatsen.

Wij laten hier het gedicht onvertaald volgen:

TROUGH FIRE AND FLOOD.

The flood of fire leaps to the sky;
The flood of waters swells on high;
Between these oceans tempest-tossed,
The fleet of ships is doomed and lost;
From out the ports burst smoke and flame
And voices call on God's dear name;
Above, the sun sinks hot and red
As shamed to look on sight so dread:
The blackened air hangs over all
And clasps it like a fun'ral pall.

The fire-king held its steadfast sway
And sat in awful state that day;
Men rose and battled with their might
To be hurled backward in the fight—
Then just before the very end,
When helpless spirit seemed to fend,
When demon fire and demon wave
Exulted o'er the monster grave,
Between the sea, the fire, the land,
There moved a small heroic band,
That dared the raging flame en flood
As martyrs and as priests of God;
Al fearless they what might betide,
They pressed the burning ship beside,
Brought sacraments of coming peace,
And gave the struggling souls release.

Ingezonden Mededeelingen.

Hij liep in een draf weg om zijn twee makkers, die reeds ver waren, in te halen.

II.

't Was middernacht. In de eenige straat van Bernières werd een ongewoon gedruisch gehoord, een gedruisch van een groote menigte.

Mathias ontwaakte plotseling, sprong op en snelde naar het venster. Hij deinsde verschrikt achteruit. „De Pruisen!”

De straat was vol soldaten. Geheele regimenten gingen voorbij met een oorverdoovend gedruisch. Daarna kwam een opeenhooping; daar kwam de artillerie aan, paarden en nog andere regimenten. Er scheen geen einde aan de vijandelijke troepen te zullen komen.

Daar zag de oude Mathias eensklaps in den geest zijn zoon Jean terug, zijn kameraden en al de soldaten, die daar ginds rustig sliepen, in den waan, dat de vijand ver van hen verwijderd was en zij niets te vreezen hadden. En zijn verbeelding toonde hem het ontzettend ontwaken van al die mannen, verrast in hun kalmen slaap, gedood alvorens zij den vijand onder de oogen hadden gehad, gedood voor zij een wapen hadden kunnen grijpen!

Hij kleedde zich bevend aan. Madeleine keek hem met treurige oogen aan, het hart door droefheid verbrijzeld over hetgeen zij voorzag. Eindelijk zei zij tot haar man: „Gaat gij luiden?”

„Ja,” zei Mathias.

Zij antwoordde slechts één woord: „Goed!”

Deze twee eenvoudige harten hadden elkaar begrepen. Zij ontveinsden zich niet, wat er kon volgen: bij het eerste klokgelui zou men Mathias grijpen, misschien zelf den kogel geven! Maar wat was dat in vergelijking met de talrijke menschenlevens, die hij daardoor kon redden!

Toen de wever op het kerkplein aankwam, bevond hij zich in tegenwoordigheid van een groep duitsche officieren, bij wie zich ook de burgemeester had gevoegd, die hun aanwijzingen scheen te geven. Bij hen was ook de pastoor.

Toen de priester Mathias zag. ging hij haastig op hem toe.

„Ongelukkige, waar gaat gij heen?” vroeg hij hem op gedempten toon.

„De klok luiden!”

„Ik verbied je dat, Mathias! Doe het niet, zij zouden je dooden, die onmenschen!”

„Dat is mij om het even!”

„Doe het niet!” herhaalde de pastoor.

„Ik ga mijn plicht doen, mijnheer pastoor. Gij hebt mij altijd geleerd, dat een Christen nooit moet aarzelen zijn plicht te doen.”

Dit zeggende verdween vader Mathias. De Pruisen rukten steeds aan.

Plotseling weerklonk een gelui door de lucht, een forsche slag, een tweede......een derde en nog een!......

„Tien man naar den toren!” beval een officier, en schiet den klokkenluider neer!”

Een troepje soldaten snelden heen. Eenige oogenblikken later kwamen zij terug met Mathias in hun midden. De officier ondervroeg hem:

„Waarom hebt gij geluid?”

„Om hen te waarschuwen, die daar ginds rustig slapen!” antwoordde de oude wever zonder omwegen en zonder schroom.

„Dat is goed! Vooruit, doet je plicht!” zei hij tot het troepje soldaten, dat hem had gehaald.

Een sergeant en eenige soldaten namen vader Mathias weer in hun midden en gingen naar den muur van het kerkhof, waartegen de oude wever geplaatst werd. De pastoor omhelsde hem weenend.

„Mathias, mijn armen Mathias!...... Gij ziet het, het heeft toch niets gebaat! Uw dood is nutteloos, onze vrienden daarginds zullen de klok niet hebben kunnen hooren!”

Bij deze gedachte, dat zijn opoffering tot niets gediend had, dat Jean en al de arme jongens van Coulmiers weldra in hun slaap zouden verrast worden door die tallooze regimenten, voelde vader Mathias tranen in zijn oogen komen en liet hij het hoofd op de borst zinken.

Maar plotseling hief hij het hoofd weer op, zijn treurig gelaat schitterde eensklaps van vreugde: een krachtig klokgelui galmde door de lucht......

De stem der klokken klonk over heel het dorp in nachtelijke stilte en ging aan het leger, dat in het gindsche bosch rustig sliep, verkondigen:

„Op! De vijand rukt aan!”

Die goede klokken! Hoeveel menschenlevens zouden die niet hebben gered!

De Pruisen stormden opnieuw naar den klokkentoren......De klokken bleven steeds door luiden, haar waarschuwende stem klonk nog altijd voort......Weldra werden geweerschoten gehoord, die zich vereenigden met gelui......Daarna zwegen de klokken langzamerhand stil, en toen de laatste galm was weggestorven, bracht men tegen denzelfden muur bij Mathias......zijn vrouw.

„Vuur!” commandeerde de onderofficier.

En de twee dapperen, de oude Mathias en de oude Madeleine, vielen zielloos aan den voet van den muur neer, waar sindsdien het dorp op Allerzielen gewoon is bloemen en kransen neer te leggen.

rificarse también con 180 estampillas usadas de Curaçao por el término de un año.

BUITENLAND.

Rome.— Z. H. de Paus heeft tot het houden van een Consistorie in de tweede helft der maand November besloten.

Bij deze gelegenheid zullen er elf kardinalen benoemd worden, waaronder verschillende Italianen.

Bekend zijn reeds de namen: mgr. Taliani, thans vertegenwoordiger van den H. Stoel te Weenen; mgr. Gennari, aartsbisschop-titulair van Lepanto; mgr. dell' Olio, aartsbisschop van Benevento; mgr. Tripepi, ondersecretaris van het pauselijke staatssecretariaat; mgr. della Volpe, majordomus van Z. H.

Als een gevolg van deze benoemingen worden natuurlijk in de praelatuur eenige aanvullingen noodzakelijk. Zoo gaat o. a. mgr. Tarnassi mgr. Tripepi aan het staatssecretariaat vervangen.

Op het geheim consistorie volgt onmiddellijk een openbaar, waarbij aan de nieuwe kardinalen plechtig hunne onderscheidingsteekenen zullen worden uitgereikt.

Z. Em. kardinaal Ferrata zal, naar men zegt, tot prefect van de Congregatie der Riten benoemd worden.

Frankrijk.—De fransche bladen vragen zich af, of Engeland misschien niet reeds nieuwe concessies van Portugal verkregen heeft. Indien dit het geval is, dan zal ongetwijfeld een interventie der mogendheden, die het haagsche protocol teekenden, moeten volgen. De *Matin* gaat verder en zegt, dat de mogendheden de britsche regeering niet zullen toestaan, Kruger of de nederlandsche regeering lastig te vallen. „Wat men in Holland doet en zal doen ten opzichte van den President der zuid-afrikaansche Republiek, geschiedt in overeenstemming met de continentale mogendheden. Men weet dat te Londen even goed als hier.”

—In den parijschen *Matin* schrijft Charles Laurent een artikel van eerbiedige hulde aan de Koningin van Nederland, die, terwijl alle europeesche natiën toelieten dat Engeland zijn schandelijk en schaamteloos bedrijf volvoerde, gastvrijheid aanbood aan president Kruger. De jonge Wilhelmina heeft een moedige daad aangedurfd door den president een hollandsch oorlogsschip aan te bieden om hem naar Europa te geleiden. Is dit niet bedroevend en beschamend voor de geheele wereld, die uit vrees voor Engeland zich rustig hield en niets deed, dat een meisje durfde wat géén ander doen dorst?

Ik bedoel geen vleierij, zegt Laurent; ik wil hulde brengen aan een Souvereine, die zich bezield voelde door de meest roemrijke overleveringen van hare voorgangers op den troon van de Nederlanden.

Duitschland.—Volgens *Deutsche Tages-Zeitung*, het orgaan van de agrariërs, is de minister van financiën niet meer van zins, onder een zooveel jongeren minister-president als Von Bülow is, aan te blijven.

De particuliere correspondent der *N. R. Ct.* te Berlijn daarentegen bericht, dat minister Miquel volstrekt niet afgunstig is, dat niet hij, maar wel de veel jongere Von Bülow met het kanselierschap is belast. Want den sukkelenden toestand van Miquel in aanmerking genomen, zou die post veel te zwaar zijn voor zijne schouders.

— De berlijnsche gemeenteraad heeft in geheime zitting besloten, ter gelegenheid van den verjaardag der keizerin (22 October) niet, gelijk gebruikelijk was, H. M. een adres van gelukwensch te zenden. Aanleiding tot dat besluit is wat verleden jaar gebeurd is, toen de keizerin het adres liet beantwoorden door haar opperhofmeester, baron Mirbach, die uit naam van H. M. de berlijnsche gemeenteraadsleden berispte wegens hun geringe offervaardigheid voor het bouwen van kerken.

Het besluit om dit jaar geen adres te zenden is met een aanzienlijke meerderheid genomen.

Engeland.—De *Morning Leader* laat de familie Chamberlain niet los. Het blad komt nu voor den dag met een vierde maatschappij, waarin de Chamberlains betrokken zijn: zij heet de „Tubes Ltd.” en is leverancierster geweest zoowel van het departement van Oorlog als van Marine. Onder de aandeelhouders kwamen voor Arthur Chamberlain 74,8000 aandeelen, A. Chamberlain Jr. 100 aandeelen, Chamberlain en Stewart 100, Jeszi Collins, de zaakwaarnemer der familie Chamberlain, ook zelf parlementslid, 1300, Hubert Chamberlain 3000, Walter Chamberlain 1000.

Eigenaardig, dat we in 't geheel niet lezen van een Chamberlain, die in Zuid-Afrika meestreed; de familie is toch groot genoeg.

—Sir Gordon Sprigg durft, zooals men weet, president Kruger uitschelden voor „dief”, en de londensche bladen vertellen aan al wie het gelooven wil dat de regeering van Tranvaal met de kas op den loop is gegaan, zonder haar ambtenaren te betalen in anderen vorm dan met waardeloos zoogenaamd Krugerpapier. Het is daarom juist van pas, dat nu eens publiek wordt hoe Engeland handelt met zijn huurlingen, die op de meest onwaardige wijze vrijheidlievende volken moeten onderwerpen aan het juk van John Bull. Daaromtrent schrijft Charles Williams in de *Morning Leader*:

„Wij hebben eenigen tijd geleden uit particuliere brieven gehoord dat velen van onze soldaten groot gebrek hadden aan geld, om het voedsel aan te vullen, dat zij zeer onregelmatig ontvingen en dikwerf in het geheel niet, zoodat de mannen werden genoodzaakt te plunderen, om in het leven te blijven. Maar nu vertelt een officier, die juist van het gevechtsterrein is teruggekeerd, ons, dat de mannen maandenlang geen soldij hebben ontvangen, dat sommigen van hen zelfs vier of vijf maanden traktement te vorderen hebben, die zij niet kunnen krijgen. Dit feit vernemen wij uit gezaghebbende bron, en onze autoriteit voegde er bij dat herhaaldelijk de officieren gelden moesten bijeenbrengen, om voedsel voor hun soldaten te koopen. En toch heet het, dat wij nog twee millioen per week besteden aan den oorlog in Zuid-Afrika.

„Er is geen gebrek aan voorraden in het land, welks spoorwegstations langs de lijnen van Durban, Oost-Londen, Port-Elisabeth en Kaapstad volgepropt liggen met voedingsmiddelen, uit Engeland gezonden. En toch hoorden wij dat de garde-brigade te Komatipoort heeft moeten teren op voedsel, verstrekt door de portugeesche autoriteiten op verzoek van onzen consul te Delagoa-baai.”

Ten slotte richt de schrijver tot het ministerie de vraag of dit alles soms onwaar is, of de soldaten niet maandenlang hebben moeten wachten op uitbetaling van de soldij, en waarom?

Amerika. — De voormalige amerikaansche staatssecretaris John Sherman is New-York overleden.

Geboren in 1833 te Lancester in Ohio werd hij in 1855 lid van het Congres en zes jaren later lid van den Senaat. Tijdens den oorlog met het zuiden richtte hij op eigen kosten een brigade van 2300 man op. Hij werd in 1877 staatssecretaris voor financiën, trad in 1880 als president van den Senaat op en was van 7 December 1885 tot 4 Maart 1889 vice-president der V. S. Als Senator gaf hij zijn naam aan de wet op het aanmunten van zilver, die als *Sherman act* bekend is.

Transvaal.—Zaterdag 20 October is de *Gelderland* van Lorenzo Marquez vertrokken. Kruger was, zooals men weet, Vrijdag aan boord gegaan; denzelfden dag ten 3 ure werd receptie gehouden, waarbij geen enkel engelsch officier of ambtenaar aanwezig was.

De reis ging naar Marseille, waar het schip waarschijnlijk in de eerste helft van November zou aankomen.

Tegelijkertijd dat Kruger uit Lorenzo Marquez vertrok, heeft generaal Buller de reis naar Engeland aanvaard aan boord der *Hawarden Castle*.

Wie van beiden verlaat Zuid-Afrika op de meest eervolle wijze?

— Naar *De Vrijmoedige* uit de hier aangekomen telegrammen bericht, is de *Gelderland* den 14den dezer te Suez aangekomen.

Te Marseille worden groote voorbereidselen gemaakt voor de ontvangst van president Kruger, die, volgens instructies uit den Haag gezonden aan den kommandant van de *Gelderland*, 17 dezer aldaar zou aankomen. Vier dagen geleden is dr. Leyds gearriveerd en heeft hij zijn intrek in het “Hotel de Noailles” genomen. Ook mevrouw Eloff, kleindochter van president Kruger, is in gezelschap van hare dochters aangekomen. De ministerraad heeft besloten, dat president Kruger zal worden ontvangen in hoedanigheid van incognito reizend staatshoofd, dat is te zeggen: hij zal recht hebben op den eerbied, verschuldigd aan personen van zijn rang, doch hem zullen geene militaire eerbewijzen betoond, noch zal er eenig feest te zijner eere worden gegeven. Wat betreft den prefect van Marseille, hij heeft instructies ontvangen, om de volksmanifestaties niet tegen te gaan, doch daarentegen is hem gelast, geene handeling te gedoogen, die Engeland beleedigen kan. De gemeenteraad van Parijs en de heeren Waldeck Rousseau en Delcassé zouden, als vertegenwoordigers van president Loubet, president Kruger bij diens aankomst aan het station gaan ontvangen en hem naar het gemeentehuis begeleiden.

China.— Een nieuwe overeenkomst komt plotseling het chineesche vraagstuk nog ongewikkelder maken, dan het, dank ook den mogendheden van het Westen, is geworden. En men was juist zoo goed op weg om tot een oplossing der moeilijke raadselen te komen. De overeenkomst, die wij bedoelen, is er eene tusschen Duitschland en Engeland.

Uit Berlijn is dienaangaande bericht:

Tusschen den duitschen gezant te Londen prins Hatzfeld en lord Salisbury is den 16n. October de volgende overeenkomst gesloten:

„De engelsche en duitsche regeeringen zijn ter behartiging hunner rechten en belangen in China, zooals die uit de reeds bestaande tractaten blijken, overeengekomen, in hunne chineesche politiek de volgende gedragslijn te kiezen:

Ten eerste: willen zij, in een gemeenschappelijk, duurzaam, algemeen belang, dat de handels- en welke andere havens ook aan de kusten of rivieren van China open en vrij zijn voor schepen van alle natiën. (Duitschland en Engeland willen dit princiep doen gelden op alle punten van het chineesche gebied, waar zij hunnen invloed kunnen doen gevoelen.

Ten tweede: de duitsche en engelsche regeeringen zijn besloten geen gebruik te maken van de bestaande verwikkelingen om voor zich eenige voordeelen op chineeschen bodem te verwerven, doch hunne politiek zal strekken *tot behoud van de algemeenheid van het chineesche rijk.*

Ten derde: ingeval eenige andere mogendheid van de verwikkelingen in China wenscht gebruik te maken om onder den een of anderen vorm voordeelen te behalen, zullen de engelsche en duitsche regeeringen *zich onderling verstaan om hunne eigen belangen in China te waarborgen.*

Ten vierde: De beide regeeringen zullen deze overeenkomst aan de andere mogendheden mededeelen nl. aan Frankrijk, Italië, Japan, Oostenrijk-Hongarije en de Vereenigde Staten, en dezen verzoeken zich aan te sluiten bij de grondbeginselen, in deze overeenkomst vervat.

— Li-Hung-Chang heeft van den keizer Kuang-Sou eene nota ontvangen, waarin de toestemming geweigerd wordt, om Tung-Fu-Siang te straffen. De keizer verbindt zich slechts, om hem te verbannen. Die nota is alsnog niet officieel aan de gezanten medegedeeld.

De bladen van Canton berichten de terechtstelling van Cha, een der voornaamste rustverstoorders, en de arrestatie van een der hoofdhervormers. De regeering doet alles wat haar mogelijk is, om de hervormingsbeweging te onderdrukken.

Tengevolge van vertoogen van de britsche regeering bij Rusland, heeft dit Rijk den spoorweg van Pekin officieel aan maarschalk von Waldersee overgegeven. De spoorweg zal aan de engelsche eigenaren worden teruggegeven.

— De rekening der uitgaven voor de duitsche expeditie naar China is aan den Federalen Raad overlegd. Zij bedraagt 252 millioen mark en het totaal der troepen is 863 officieren en 18.839 manschappen.

Advertentiën.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAZAO.

1900.	Caracas	Hildur	Philad.	Marcb.	Caracas	Hildur.
Vertrekt van NEW-YORK	Oct. 6	Oct. 13	Oct. 20	Oct. 27	Nov. 3	Nov. 10
Doet SAN JUAN aan	11		25		8	
„ PONCE „	12		26		9	
Komt aan te LA GUAIRA	14		28	Nov. 4	11	
Vertrekt van „	18		31	4	14	
Komt aan te PTO. CABELLO	17		Nov. 1	.	15	
Vertrekt van „	19		2		16	
Komt aan te CURAZAO	20	22	3	5	17	19
Vertrekt van „	20	29	3	12	17	26
Doet LA GUAIRA aan	21		4		18	
„ PONCE „	23		6		20	
„ SAN JUAN „	24		7		21	
Komt aan te NEW-YORK	29	Nov. 6	12	20	26	Dec. 4

Dienst tusschen La Guaira, Maracaibo en Curazao.

	Merida	Hildur	Merida	Marcb.	Merida	Hildur
Vertrekt van LA GUAIRA	Oct. 14		Oct. 28		Nov. 11	
Komt aan te CURAZAO	15		29		12	
Vertrekt van „	15	Oct. 22	29	Nov. 5	12	19
Komt aan te MARACAIBO	16	23	30	6	13	20
Vertrekt van „	18	28	Nov. 1	11	15	25
Komt aan te CURAZAO	19	29	2	12	16	26